LAUSUNTO
12.11.2026

Asia: Liikenneturvallisuusstrategia 2027-2031

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/35042/2025
Lausunnon antaja: Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin matkailuelinkeinon liitto (LME)

1. Huomiot taustasta, tarkoituksesta ja visiosta
Lapin matkailuelinkeinon liitto (LME) pitää liikenneturvallisuusstrategian nollavisiota ja liikennekuolemien sekä vakavien loukkaantumisten vähentämistä erittäin tärkeinä tavoitteina. Strategian taustassa ja tavoitteenasettelussa tulisi kuitenkin tunnistaa nykyistä selkeämmin alueiden erilaiset liikenneolosuhteet sekä matkailun vaikutukset liikennejärjestelmän käyttöön ja turvallisuuteen.

Lapissa liikenneympäristön erityispiirteitä ovat pitkät etäisyydet, vaativat talviolosuhteet, kausittain voimakkaasti kasvavat liikennemäärät sekä kansainvälisten matkailijoiden suuri osuus tienkäyttäjistä. Matkailun kasvu lisää liikennettä erityisesti lentoasemien, matkailukeskusten ja niiden välisten tieyhteyksien ympäristössä. Samalla liikenteessä kohtaavat hyvin erilaisiin olosuhteisiin tottuneet kuljettajat.

Liikenneturvallisuus on myös matkailuelinkeinon toimintaedellytys ja osa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä. Turvalliset liikenneyhteydet ovat keskeinen osa matkailijan palveluketjua saapumisesta aina kohteessa liikkumiseen. Strategiassa tulisi tunnistaa matkailualueiden liikenneturvallisuus omana erityiskysymyksenään sekä huomioida kausittaiset liikennemäärät, kansainvälinen liikenne ja alueelliset olosuhteet turvallisuustoimenpiteiden suunnittelussa.

2. Yleiset huomiot strategisista linjauksista ja painopisteistä
Strategiset linjaukset ovat perusteltuja, ja erityisesti tietoon perustuva päätöksenteko, turvallinen liikennejärjestelmä sekä eri toimijoiden yhteistyö ovat Lapin matkailun näkökulmasta keskeisiä. Strategian toimeenpanossa tulee kuitenkin varmistaa, että valtakunnalliset toimenpiteet huomioivat alueelliset erityispiirteet. Lapissa liikennemäärät voivat kasvaa voimakkaasti matkailusesonkien aikana, eikä vakituisen väestön määrä tai vuosittainen keskimääräinen liikennemäärä yksin kuvaa liikennejärjestelmän todellista kuormitusta ja turvallisuustarpeita. Lapin lentoasemien kautta kulkee vuosittain noin kaksi miljoonaa matkustajaa. Tämä vastaa suuruusluokaltaan miljoonaa saapuvaa lentomatkustajaa, joista merkittävä osa jatkaa matkaansa maanteitse matkailukeskuksiin ja muihin kohteisiin. Luku kuvaa lentomatkustajien saapumisia, ei yksinomaan matkailijoita. Lisäksi Lappiin saapuu huomattava määrä matkailijoita junilla, linja-autoilla ja henkilöautoilla.

Matkailun synnyttämä liikennekuormitus on siten huomattavasti suurempi kuin alueen vakituinen väestömäärä antaa ymmärtää. Liikenneturvallisuuden suunnittelussa ja investointien kohdentamisessa tulee huomioida matkailun aiheuttama liikennemäärien kasvu ja erityisesti talvisesonkien kuormitus.
Matkailualueilla liikenneturvallisuutta tulee tarkastella kokonaisuutena, johon kuuluvat maantieyhteydet, lentoasemien ja rautatieasemien jatkoyhteydet, matkailukeskusten sisäinen liikenne, jalankulku ja pyöräily, joukkoliikenne sekä matkailun kuljetuspalvelut. Lisäksi matkailuelinkeino tulee tunnistaa liikenneturvallisuustyön sidosryhmänä. Matkailuyrityksillä ja alueellisilla matkailuorganisaatioilla on käytännön tietoa liikenneympäristön ongelmakohdista, matkailijoiden liikkumistarpeista ja sesonkien aiheuttamista muutoksista.

Strategian painopisteet ja toimenpiteet rajataan luonnoksessa ensisijaisesti tieliikenteeseen, ja veneilylle sekä raideliikenteelle esitetään omat toimenpiteensä. Maastoliikenne, erityisesti moottorikelkkailu, puuttuu strategiasta

kokonaan, vaikka strategisten linjausten todetaan koskevan kaikkia liikennemuotoja. Lapissa moottorikelkkailu on merkittävä osa sekä paikallisten liikkumista että talvimatkailun ohjelmapalveluja, ja kelkkaonnettomuuksissa loukkaantuu vuosittain ihmisiä. Esitämme, että maastoliikenne tunnistetaan strategiassa ja sille esitetään vähintään onnettomuustiedon tilastointia kehittävä toimenpide.

Strategian painopisteiden toteuttaminen edellyttää riittävää rahoitusta ja konkreettisia toimenpiteitä. Pelkkä tiedon lisääminen ja yhteistyön kehittäminen eivät riitä, mikäli tunnistettuihin turvallisuuspuutteisiin ei pystytä puuttumaan.

3. Huomiot painopisteestä ”Liikenneturvallisuuden kansallista ohjausta ja tietopohjaa vahvistetaan” sekä sitä toteuttavista toimenpiteistä

Lapin matkailuelinkeinon liitto kannattaa liikenneturvallisuuden tietopohjan ja kansallisen ohjauksen vahvistamista. Tietopohjan kehittämisessä on erityisen tärkeää tunnistaa matkailun aiheuttama kausittainen liikennekuormitus. Liikennemääriä ja turvallisuusriskejä tulisi tarkastella myös sesonkikohtaisesti sekä suhteessa alueella tosiasiallisesti liikkuvien ihmisten määrään. Lapissa liikennemäärien mittauksia on tehty merkittäviltä osin kesäaikaan, vaikka matkailun vilkkain sesonki ajoittuu alueilla talvikuukausiin. Kesäaikaan painottuvat mittaukset eivät anna riittävää kuvaa talvikauden liikennemääristä, liikenteen kausittaisista huipuista tai turvallisuusriskien kohdentumisesta. Tämä on erityisen ongelmallista, koska talvisesonkien aikana liikenteessä on runsaasti kansainvälisiä matkailijoita ja liikenneolosuhteet ovat lumen, jään, pimeyden ja vaihtelevan sään vuoksi vaativimmillaan. Mittausten ajallinen kattavuus ja edustavuus tulee selvittää.

Esitämme, että Lapin liikennemäärien seurannassa lisätään talvikauteen ja matkailusesonkien huippuihin kohdistuvia mittauksia sekä hyödynnetään nykyistä laajemmin jatkuvaa liikenteen seurantaa. Liikennemäärätietoa tulee yhdistää lentoasemien matkustajamääriin, matkailun yöpymistilastoihin ja muihin matkailun kausivaihtelua kuvaaviin tietoihin. Lapin matkailualueilla kansainvälisten matkailijoiden osuus liikenteestä on merkittävä. Tämän vuoksi olisi tarpeen selvittää nykyistä tarkemmin ulkomaisten kuljettajien osallisuutta liikenneonnettomuuksiin, onnettomuuksien taustatekijöitä sekä talviolosuhteiden ja liikenneympäristön tuntemuksen vaikutuksia turvallisuuteen.

Myös matkailuyrityksiltä, kuljetuspalvelujen tarjoajilta ja alueellisilta matkailuorganisaatioilta saatavaa tietoa tulisi hyödyntää riskikohteiden tunnistamisessa. Erityisesti läheltä piti -tilanteet ja matkailijoiden kohtaamat liikenneympäristön epäselvyydet voivat auttaa ennakoimaan onnettomuusriskejä.

Moottorikelkkailu ja maastoliikenteen onnettomuustilastointi

Strategian toimenpide 2 koskee ainoastaan tieliikenneonnettomuuksien tilastointia. Maastoliikenteen, erityisesti moottorikelkkailun, onnettomuuksia ei Suomessa tilastoida yhtenäisesti, vaan tieto on hajallaan poliisin, pelastustoimen, onnettomuustutkinnan, liikennevakuutuksen ja terveydenhuollon aineistoissa. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tutkimuksessa Maastoliikenteen onnettomuudet (2015) todettiin, ettei maastoliikenneonnettomuuksille ole omaa rekisteriä eikä nykyisiä tilastointimenetelmiä ole tarkoitettu niiden seurantaan. Virallinen tieliikenneonnettomuustilasto tavoittaa vain osan moottorikelkkailussa kuolleista, eikä loukkaantumisista ole yhtenäistä kokonaiskuvaa.

Lapissa asialla on suuri merkitys. Moottorikelkkailu on keskeinen osa paikallisten liikkumista ja talvimatkailun ohjelmapalveluja, ja kelkkaonnettomuuksien henkilövahingot painottuvat Lapin matkailukuntiin. Ilman luotettavaa tietoa onnettomuuksien määrästä, olosuhteista ja taustatekijöistä turvallisuustyötä ei voida kohdentaa vaikuttavasti eikä sen tuloksia seurata.

Esitämme, että toimenpide 2 laajennetaan koskemaan myös maastoliikennettä tai strategiaan lisätään erillinen toimenpide moottorikelkka- ja muiden maastoliikenneonnettomuuksien tilastoinnin kehittämiseksi. Tavoitteena tulisi olla eri aineistoja yhdistävä tietopohja, josta näkyvät onnettomuuksien määrä, vakavuus ja tapahtumapaikka, esimerkiksi virallinen moottorikelkkareitti, ura, jäälue tai muu maasto. Matkailuelinkeino voi tuoda työhön

käytännön tietoa, ja ohjelmapalveluyritysten onnettomuus- ja läheltä piti -tiedot voivat täydentää viranomaisaineistoja.

Tietopohjan kehittämisen tulee johtaa konkreettisiin alueellisiin toimenpiteisiin ja niiden vaikutusten seurantaan.

4. Huomiot painopisteestä ”Liikenneympäristöä kehitetään yhä turvallisemmaksi” sekä sitä toteuttavista toimenpiteistä

Liikenneympäristön turvallisuuden kehittäminen on Lapin matkailun näkökulmasta strategian keskeisimpiä painopisteitä.

Lapin maantieverkolla yhdistyvät pitkät etäisyydet, vaihtelevat talviolosuhteet, matkailusesonkien suuret liikennemäärät sekä kansainvälisten matkailijoiden liikenne. Erityisesti lentoasemilta matkailukeskuksiin johtavien tieyhteyksien turvallisuus tulee tunnistaa valtakunnallisessa investointien ja kunnossapidon priorisoinnissa. Talvikunnossapidon riittävä taso, ajantasainen kelitieto, turvalliset liittymät ja ohitusmahdollisuudet sekä selkeä liikenteen ohjaus ovat Lapissa keskeisiä turvallisuustekijöitä. Myös porojen ja muiden eläinten aiheuttamat liikenneturvallisuusriskit tulee huomioida.

Matkailukeskuksissa erityistä huomiota tulee kiinnittää jalankulkijoiden, pyöräilijöiden, henkilöautojen, linja-autojen ja muiden kuljetuspalvelujen turvalliseen yhteensovittamiseen. Matkailijoiden liikkuminen tapahtuu usein ympäristössä, jonka liikennejärjestelyt ja talviolosuhteet eivät ole heille entuudestaan tuttuja. Turvallisten kävely- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen matkailukeskuksissa tukee liikenneturvallisuuden lisäksi kestävää liikkumista ja vähentää henkilöautoriippuvuutta. Erityisesti majoitusalueiden, palvelujen, joukkoliikenteen pysäkkien ja aktiviteettien välisten yhteyksien turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Strategiassa esitettyä 90 km/h nopeusrajoituksen pilotointia tulee arvioida alueelliset olosuhteet huomioiden. Nopeusrajoitusten tulee perustua tieympäristön todellisiin turvallisuusriskeihin, liikenteen sujuvuuteen ja muutosten vaikutusten arviointiin. Nopeusrajoitusten muutokset eivät saa korvata tarvittavia infrastruktuurin turvallisuusparannuksia.
Liikenneympäristön kehittämisessä on varmistettava, että matkailun kausittainen kuormitus ja sen aiheuttamat turvallisuustarpeet huomioidaan rahoituksen kohdentamisessa.

5. Huomiot painopisteestä ”Liikenteeseen lähdetään vain ajokykyisenä” sekä sitä toteuttavista toimenpiteistä

Lapin matkailuelinkeinon liitto pitää ajokyvyn ja ajoterveyden huomioimista tärkeänä osana liikenneturvallisuusstrategiaa. Lapin matkailun näkökulmasta ajokyvyn rinnalla tulee kuitenkin kiinnittää huomiota kuljettajien valmiuksiin toimia vaativissa ja itselleen vieraissa liikenneolosuhteissa. Kansainväliset matkailijat liikkuvat Lapissa kasvavassa määrin vuokra-autoilla, eikä kaikilla kuljettajilla ole aikaisempaa kokemusta lumisista ja jäisistä teistä, pimeydestä, pitkistä etäisyyksistä tai porojen kohtaamisesta liikenteessä. Myös ammattiliikenteeseen tulee vuosittain paljon kuljettajia, joiden talviajotaidot eivät välttämättä ole riittävät.

Tämän vuoksi strategian liikennekasvatusta ja turvallisuusviestintää koskeviin toimenpiteisiin tulisi sisällyttää kansainvälisille matkailijoille ja muille Lapin olosuhteisiin tottumattomille kuljettajille suunnattu monikielinen ja helposti saavutettava liikenneturvallisuusviestintä. Viestinnän tukena voidaan hyödyntää myös uutta teknologiaa.

Erityisesti autonvuokrausyritykset, lentoasemat, matkailuorganisaatiot ja matkailuyritykset ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita turvallisen liikkumisen ohjeistuksessa. Tietoa tulisi tarjota matkailijalle jo ennen matkaa sekä auton käyttöönoton yhteydessä. Myös matkailun ammattikuljettajien ja kuljetuspalvelujen turvallisuusosaamista on tärkeää vahvistaa. Tavoitteena tulee olla ennakoiva turvallisuustyö, jossa matkailijoiden liikenneosaamista parannetaan yhteistyössä matkailuelinkeinon kanssa.

6. Muita huomioita

Lapin matkailuelinkeinon liitto haluaa korostaa, että liikenneturvallisuus on osa matkailualueiden kokonaisvaltaista kehittämistä ja matkailun kestävän kasvun edellytyksiä. Strategiassa tulisi tunnistaa nykyistä vahvemmin matkailun vaikutus liikennejärjestelmään sekä matkailuelinkeinon rooli turvallisen liikkumisen edistämisessä.
Erityisen tärkeänä pidämme seuraavia jatkotoimia:

- Matkailun kausivaihtelun ja kansainvälisen liikenteen huomioiminen liikenneturvallisuuden tilastoinnissa, suunnittelussa ja investointien kohdentamisessa.
- Maastoliikenteen, erityisesti moottorikelkkailun, onnettomuuksien tilastoinnin kehittäminen osana liikenneturvallisuuden kansallista tietopohjaa.
- Talvisesonkien liikennemäärien mittaamisen ja jatkuvan liikenteen seurannan kehittäminen Lapissa.
- Lapin keskeisten matkailuliikenteen yhteyksien turvallisuuden ja talvikunnossapidon varmistaminen.
- Matkailukeskusten turvallisten kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyksien kehittäminen.
- Kansainvälisille matkailijoille suunnatun liikenneturvallisuusviestinnän vahvistaminen yhteistyössä matkailuelinkeinon kanssa.
- Matkailuyritysten ja alueellisten matkailuorganisaatioiden osallistaminen alueelliseen liikenneturvallisuustyöhön.

Lisäksi esitämme, että strategian toimeenpano-ohjelman valmistelussa huomioidaan matkailualueet ja matkailuelinkeino omana sidosryhmänään. Liikenneturvallisuutta tulee kehittää ennakoivasti osana matkailualueiden maankäyttöä, infrastruktuuria ja saavutettavuutta. Näin voidaan samanaikaisesti parantaa paikallisten asukkaiden, matkailijoiden ja matkailuelinkeinon työntekijöiden turvallisuutta sekä vahvistaa Lapin matkailun kestävän kasvun edellytyksiä.

Kunnioittavasti,

Lapin matkailuelinkeinon liitto